

Vraag nr. 174
van 20 april 2005
van mevrouw ANNICK DE RIDDER

OESO-rapport 2005 – Onderwijsproject migrantenkinderen

In het onlangs verschenen OESO-rapport "OECD Economic Surveys 2005 – Belgium" maakt de organisatie haar bevindingen kenbaar over het in België gevoerde beleid, zowel op regionaal als federaal niveau, teneinde de economie en de werkgelegenheid te stimuleren.

Met betrekking tot het aanwakkeren van de participatie in de arbeidsmarkt van allochtone medeburgers, nemen de federale en Vlaamse overheid diverse initiatieven.

In het OESO-rapport staat hieromtrent op pagina 13 vermeld : "Flanders has introduced a programme whereby children first master their mother tongue and then move on to learning in Dutch". Vrij vertaald : Vlaanderen heeft een programma opgestart waarbij kinderen eerst hun moedertaal aanleren, om dan nadien onderricht te worden in het Nederlands.

Tot op heden mocht ik – na bevraging bij verschillende diensten – geen inlichtingen ontvangen omtrent de aard, omvang en resultaten van bovenvermeld project.

De maatschappelijke gevolgen van een dergelijk initiatief lijken echter belangrijk. Het regeerakkoord dringt enerzijds aan (p. 46, VI, C.) op een verlaging van de inschrijvingsplicht tot vijf jaar, zodat alle kinderen in Vlaanderen in principe één jaar kleuteronderwijs volgen. Waarbij de reden voor de hand ligt : het zo vroeg mogelijk onderdompelen in het Nederlands, dit om een latere leerachterstand te vermijden.

Anderzijds merken we dat met een dergelijk initiatief een verschillend, en hieraan tegengesteld spoor wordt gevolgd. Door eerst de moedertaal te onderrichten, verlaat men de kennismaking met het Nederlands, in plaats van ze te vervroegen. Hierdoor bestaat het risico dat de leerachterstand juist in de hand wordt gewerkt, en verschuift men in feite het probleem gewoon met een jaar.

Gelet op de grote maatschappelijke relevantie van het bovenvermelde initiatief vernam ik van de minister graag het volgende.

1. Kan de minister meedelen om welk(e) project(en) het hier precies gaat, en wanneer deze werden opgestart ?
2. Zijn er reeds resultaten bekend met betrekking tot de instroom van jongeren met een andere moedertaal in het reguliere onderwijs, na het volgen van bovenvermeld traject ?

Zo ja, wat zijn de bevindingen ?

Zo neen, wanneer wordt in een evaluatie voorzien ?

3. Past de benadering binnen de geest van het regeerakkoord, met name het zo vroeg mogelijk vertrouwd maken van de allochtone medeburger met de Nederlandse taal, dit met het oog op latere gelijke kansen op de arbeidsmarkt ?
4. Werd hierover overleg gepleegd met de minister bevoegd voor Inburgering

Antwoord

1. De vzw Werkgroep Immigratie kon voor haar ondersteuning van het biculturele model van Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur te Brussel sinds 1981 een beroep doen op een subsidie. In 2004 bedroeg die subsidie € 492.093. Hiermee stelt de vzw ETC-leerkrachten te werk in Brusselse scholen, voorziet in de begeleiding van die leerkrachten en de betrokken scholen en organiseert een vormingsaanbod voor Brusselse scholen met veel allochtone leerlingen.

Het decreet van 7 mei 2004 houdende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel-Hoofdstad vermeldt deze opdracht in hoofdstuk IV - Bicultureel onderwijs (artikel 6 en 7).

In de praktijk komen de volgende talen aanbod: Italiaans (2 scholen), Spaans (2 scholen) en Turks (3 scholen). De kinderen die deelnemen aan het project zitten in de Nederlandstalige scholen. Ze krijgen bijkomende ondersteuning in de moedertaal. De specifieke organisatori-

sche modaliteiten kunnen verschillen van school tot school.

2. Het project loopt in het basisonderwijs. De vzw Werkgroep Immigratie doet de inspanning om jaarlijks de studieresultaten van ex-projectkinderen te verzamelen en dit tot het einde van het secundair onderwijs. Twee gegevens worden bevraagd: in welke onderwijsvorm de jongeren school lopen en welk attest ze behaalden.

Ook heeft de vzw Werkgroep Immigratie ervoor gezorgd dat de scholen meewerken aan onderzoek dat kan leiden tot meer informatie over de resultaten van bicultureel onderwijs. Hieruit komen de volgende trends naar voor:

- Ex-projectkinderen vertonen een doorstromingsprofiel dat, tot en met de derde graad secundair onderwijs, dichter aansluit bij het profiel van de gemiddelde leerling van niet-allochtone afkomst dan bij het profiel van de gemiddelde leerling van allochtone afkomst die niet deelnam aan het project. Concreet betekent dit dat de ex-projectkinderen, in vergelijking met allochtonen die niet deelnamen aan het project, vaker deelnemen aan het ASO en minder vertegenwoordigd zijn in het BSO. De attestering wijst erop dat de ex-projectkinderen in hoge mate succeservaringen hebben in het secundair onderwijs (A-attest) en dat zij dus in de juiste onderwijsvorm terecht kwamen.
- Tijdens het schooljaar 2002-2003 voerde de VUB een studie uit naar de taalvaardigheid van de kinderen die aan het OETC deelnamen. De "taalvaardigheidsscore Nederlands" bleek toen voor de vier vaardigheden (verstaaan, spreken, lezen en schrijven) bijna even hoog te liggen als voor de moedertaal.
- Eveneens tijdens het schooljaar 2002-2003 gebeurde een onderzoek (door het steunpunt ICO) naar taalvitaliteit in Brussel. Bij de projectkinderen werd een taalvitaliteitsindex (een cumulatieve procent-index berekend uit scores op de domeinen "taalvaardigheid", "taalkeuze", "taaldominantie" en "taaipreferentie") berekend. De resultaten worden vergeleken met het ruimere onderzoek. Hieruit blijkt dat kinderen die deelnemen aan het project qua taalvitaliteit beter scoren dan kinderen die niet deelnemen aan het project.

De projectkinderen scoren vooral hoger op de dimensie "taalvaardigheid" en op de dimensie "taalkeuze" (welke taal spreek je liefst met je moeder).

De onderzoekers vergeleken ook de taalvitaliteit van de moedertaal met die van het Nederlands en het Frans. Bij die Vergelijking wordt er géén grond gevonden voor de vrees, die soms wordt geuit, dat OETC in het nadeel zou werken van de vitaliteit Nederlands. Het Nederlands manifesteert zich duidelijk als schooltaal (hoge score voor schrijven) en minder als spreektaal (daar prefereert men de moedertaal). Maar over het algemeen zijn ook de scores voor taalvitaliteit Nederlands.

- Als men deze resultaten samen bekijkt, dan blijkt dat de projectkinderen het goed doen in het Nederlandstalig onderwijs, zowel op het vlak van welbevinden, als op het vlak van taalvaardigheid Nederlands als op het vlak van latere schoolresultaten.

3. Hoewel u de vermelding in het OESO-rapport correct weergeeft, wil ik benadrukken dat de formulering voor rekening van de OESO zelf is. Ze stemt niet overeen met de door de Vlaamse Gemeenschap aangeleverde informatie. Het project zorgt immers niet voor "uitstel" van de kennisgeving met het Nederlands, maar wel voor een functionele integratie van de moedertaal in het Nederlandstalige onderwijsgebeuren.

Het regeerakkoord verwijst verschillende keren uitdrukkelijk naar de ontwikkeling van talenten en competenties van alle leerlingen. Taalvaardigheid is een competentie. Het stimuleren van moedertaalvaardigheid is bijgevolg conform de geest van het regeerakkoord.

Mensen "vertrouwd maken" met het Nederlands is voor mij onvoldoende. Als we willen dat anderstalige kinderen en jongeren effectief kans maken op een goede schoolloopbaan, dan is Nederlandse taalvaardigheid op hoog niveau de inzet. Goed taalvaardigheidsonderwijs is hier een belangrijk onderdeel van. Het gelijke onderwijskansenbeleid besteedt hier dan ook terecht veel aandacht aan.

Ik wil echter ook verwijzen naar de UNESCO, de OESO en de Europese Raad, die allen het

belang van de scholing/ontwikkeling van de moedertaal benadrukken. Leerlingen met een thuistaal die anders is dan de geldende instructietaal hebben baat bij een sterke ontwikkeling van die moedertaal. De cognitieve stimulansen die daarvan uitgaan, verhogen de kansen op het bereiken van een goede taalvaardigheid in de instructietaal, in ons geval het Nederlands.

4. Het decreet van 7 mei 2004 resulteert uit een voorstel van decreet van Sven Gatz, Yamila Idrissi, Frans Ramon, Dirk De Cock, Brigitte Grouwels en Gracienne Van Nieuwenborgh, dat is ingediend op 5 februari 2004 (Stuk 2091 (2003-2004) - Nr. 1 t.e.m. 4). Het procedureverloop kan u raadplegen op de site van het Vlaamse Parlement.

Sinds de goedkeuring van dit decreet, werk ik aan de uitvoering ervan.